

Informace ze zdravotnictví Moravskoslezského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Ostrava
1.6.2004

14

Psychiatrie vč. AT a sexuologie - činnost v Moravskoslezském kraji v roce 2003

*Psychiatry incl. Alcohol and Drugs Guidance Centres and Sexology - Activity
in Branch in Moravskoslezský Region in 2003*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru psychiatrie včetně AT a sexuologie v Moravskoslezském kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti a stručný přehled pacientů podle užívané psychoaktivní látky. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle území.

Summary

Information on health service activity in the branch of psychiatry including alcohol and drugs guidance centres and sexology in the Moravskoslezský region in 2003 contains data about out-patient care from area of health service network, personnel capacity, activity and a brief overview of patients by used psychoactive substance. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Informace je zpracována z údajů výkazu A (MZ) 1-01 o ambulantní činnosti oboru psychiatrie včetně ambulantních pracovišť AT a sexuologie. Výkaz vyplňuje samostatně každé ambulantní pracoviště jmenovaných psychiatrických oborů, včetně ambulantních částí nemocnic. Podkladem informací o lůžkové péči oboru je výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu a jeho využití. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2003 (Sbírka zákonů ČR, částka 163 ze dne 19.11.2002, formou vyhlášky č. 470/2002 Sb. a její samostatné přílohy). Návratnost ambulantních výkazů byla 98,4%. Uvedené údaje vycházejí z uskutečněného sběru výkazů.

Ambulantní péči v oboru psychiatrickém včetně sexuologie zajišťovalo na území Moravskoslezského kraje 63 oddělení a pracovišť s 55,37 lékaři a 39,75 SZP (v přepočteném počtu), včetně smluvních pracovníků.

Na 100 000 obyvatel připadalo v Moravskoslezském kraji 4,39 úvazku lékaře psychiatra (ČR 6,45). Průměr České republiky převyšoval pouze okres Ostrava 7,04 úvazku, nejméně lékařů na 100 000 obyvatel bylo v okrese Bruntál 2,88 úvazku psychiatra.

Z celkového počtu 255 852 (ČR 2 450 106) všech ambulantních ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) bylo 73 %, absolutně 186 122 ošetření, provedeno v samostatných ordinacích lékaře psychiatra a sexuologa. Navýšení počtu ošetření proti roku 2002 činilo v kraji 13 %. Z celkového počtu ošetření představovaly ženy 60 %. Na 1 lékaře a den dosáhl počet ošetření v kraji 18,34 (ČR 14,77). Počet všech ošetření na 10 000 obyvatel

zaznamenal nejvíce okres Ostrava 3 199,91 (včetně FNŠP Ostrava), průměr v Moravskoslezském kraji činil 2 028,59 ošetření (ČR 2 401,68).

Počet prvních ošetření u vybraných diagnóz vzrostl na 44 954 ošetření, což proti roku 2002 představuje zvýšení o 10 %, z toho ženy zaujímaly 57 %. Na 1 lékaře a den připadlo v kraji 3,22 prvních ošetření (ČR 2,53). Počet prvních ošetření na 10 000 obyvatel v kraji činil 356,43 (ČR 410,89), nejvíce opět okres Ostrava 602,90 ošetření a pouze 121,60 prvních ošetření v okrese Bruntál.

Z hlediska věkové struktury pacientů bylo nejvíce ošetření v kraji provedeno ve věkové skupině 20 a více let, 2 413,45 (ČR 2 836,73) na 10 000 dospělých. Prvních ošetření bylo také nejvíce ve věkové skupině 20 a více let, průměr za kraj 410,53 (ČR 466,22).

V rámci ochranné léčby bylo provedeno celkem 2 417 (ČR 23 175) ošetření, z nichž 339 (ČR 3 192) bylo prvních.

U vybraných diagnóz z prvních ošetření došlo k nárůstu proti roku 2002 v kraji hlavně u neurotických poruch o 15 % a u organických duševních poruch o 13 %. Shodně i na 10 000 obyvatel připadalo nejvíce neurotických poruch 122,44 (ČR 155,04) a organických duševních poruch 55,40 (ČR 44,19) prvně ošetřených.

Přílohu výkazu o činnosti oboru psychiatrie vyplnilo v Moravskoslezském kraji celkem 47 ambulantních pracovišť AT nebo psychiatrických oddělení (pracovišť), které registrují a zajišťují ambulantní péči pro léčené uživatele psychoaktivních látek.

V roce 2003 bylo léčeno a evidováno 4 271 (ČR 25 017) pacientů „živé kartotéky“ pro alkoholismus. Jedná se o pacienty sledované zdravotně a sociálně se zprávou nebo záznamem v dokumentaci ne starší jeden rok. Převaha sledovaných alkoholiků 73 % byli muži, z toho 59 % ve věku 40 let a více. Průměr za kraj vykázal 33,86 (ČR 24,52) léčených alkoholiků na 10 000 obyvatel, nejvíce okres Ostrava 57,31 a nejméně okres Bruntál pouze 6,71. Závislých na alkoholu bylo v kraji 80,31 % (ČR 77,50 %) léčených alkoholiků.

U léčených a evidovaných toxikomanů byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji 30 % nárůst. Na 10 000 obyvatel připadlo v kraji 17,62 (ČR 17,51) toxikomanů, v roce 2002 v průměru za kraj 13,56. Největší procento toxikomanů bylo mezi muži 68 % a 32 % žen, z toho 52 % mužů bylo ve věku 20-29 let. Závislost na drogách byla prokázána u 87,08 % pacientů v kraji (ČR 69,96 %). Nejvíce užívanou psychoaktivní látkou v kraji byla stimulancia, 5,0 pacientů na 10 000 obyvatel (ČR 3,6), z toho nejrozšířenější metamfetamin, známější pod názvem pervitin, 4,3 pacienta na 10 000 obyvatel (ČR 3,1).

Lůžkovou péči psychiatrického oboru zajišťovala v Moravskoslezském kraji 4 nemocniční oddělení a Psychiatrická léčebna v Opavě s detašovaným pracovištěm v Holčovicích. Průměrná ošetřovací doba na nemocničních odděleních v kraji 14,5 dne byla nižší než v České republice 22,1 dne, stejně jako průměrná ošetřovací doba 52,4 dne v psychiatrické léčebně je podstatně nižší než v ČR 73,0 dne. Využití lůžek ve dnech maximální lůžkové kapacity v PL Opava 326,6 dne je téměř shodné jako průměr za léčebny v České republice 326,0 dne. Na lůžkových psychiatrických odděleních nemocnic v kraji je využití ve dnech 303,3 vyšší než byl průměr v České republice 286,2 dne.

Vypracoval:

ÚZIS ČR, Moravskoslezský krajský odbor

adresa: 17. listopadu 1790, 708 52 Ostrava - Poruba

tel.: 596 913 523

e-mail: kozlikova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění ambulantních služeb dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾				
		lékaři celkem	z toho		psycho- logové	SZP
			psychiatrii	sexuo- logové		
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	9	11,08	11,08	-	8,10	10,75
Samostatná ordinace lékaře specialisty	45	39,58	38,83	0,75	1,00	23,40
Ostatní ambulantní zařízení	9	4,71	4,71	-	1,00	5,60
Moravskoslezský kraj	63	55,37	54,62	0,75	10,10	39,75

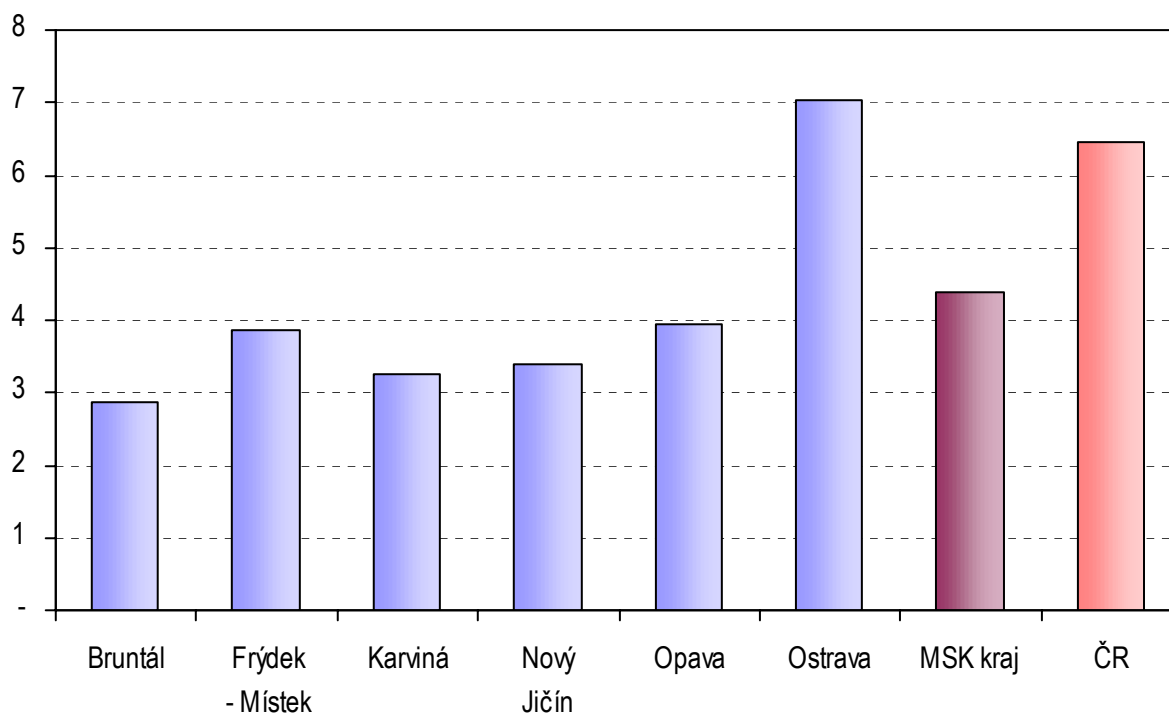
¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Personální zajištění ambulantních služeb podle území

Území, okres	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾					Lékaři ¹⁾ na 100 000 obyvatel
		lékaři celkem	z toho		psycho- logové	SZP	
			psychiatrii	sexuo- logové			
Bruntál	3	3,00	3,00	-	-	2,00	2,88
Frydek - Místek	9	8,73	8,73	-	1,60	6,49	3,85
Karviná	12	9,00	9,00	-	-	6,00	3,25
Nový Jičín	6	5,40	5,40	-	-	2,60	3,39
Opava	10	7,15	6,40	0,75	-	4,01	3,96
Ostrava	23	22,09	22,09	-	8,50	18,65	7,04
Moravskoslezský kraj	63	55,37	54,62	0,75	10,10	39,75	4,39
ČR	709	658,45	635,08	21,31	71,18	399,93	6,45

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Počet lékařů na 100 000 obyvatel

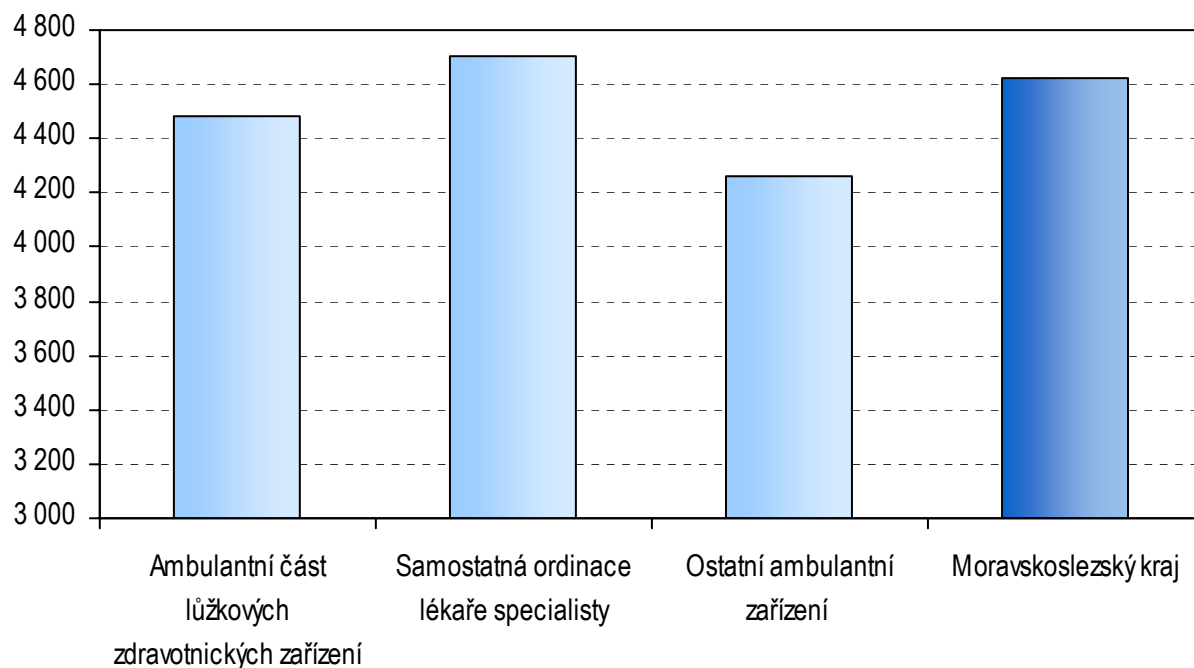

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle druhu zdravotnického zařízení

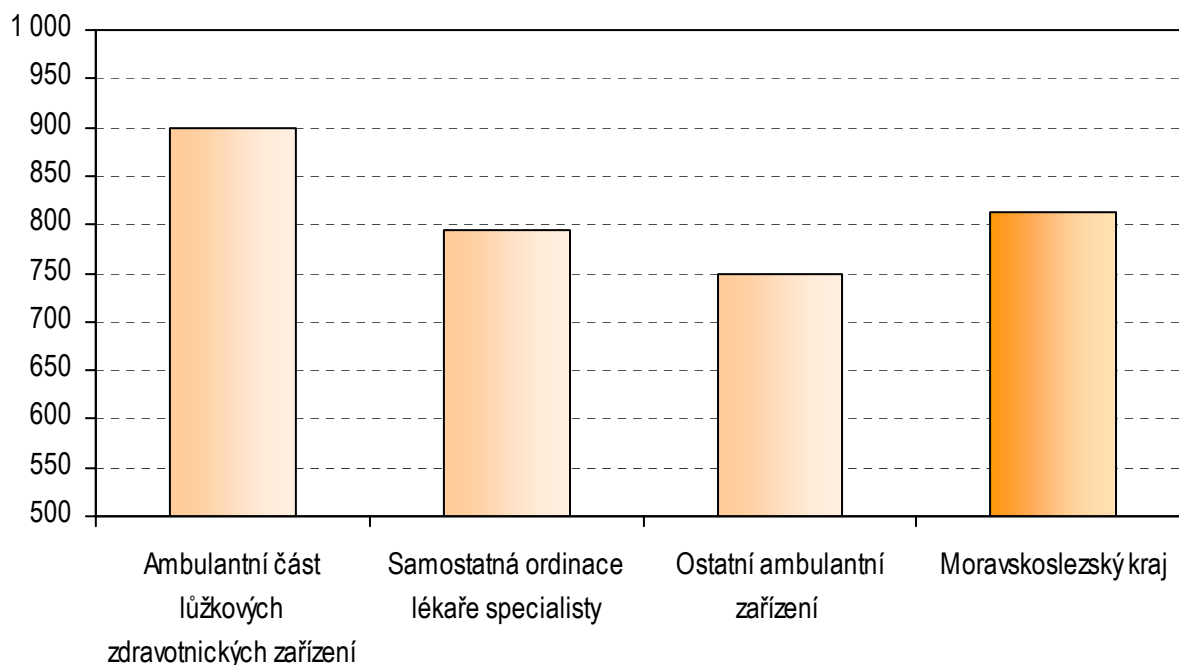
Druh zdravotnického zařízení	Počet ošetření - vyšetření			Počet prvních ošetření		
	celkem	z toho ženy (v %)	na 1 lékaře ¹⁾	celkem	z toho ženy (v %)	na 1 lékaře ¹⁾
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	49 656	57,16	4 481,59	9 961	55,00	899,01
Samostatná ordinace lékaře specialisty	186 122	61,57	4 702,43	31 470	57,91	795,10
Ostatní ambulantní zařízení	20 074	49,70	4 262,00	3 523	50,24	747,98
Moravskoslezský kraj	255 852	59,78	4 620,77	44 954	56,67	811,88

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Počet ošetření - vyšetření na 1 lékaře dle druhu zařízení

Počet prvních ošetření na 1 lékaře ve sledovaném roce dle druhu zařízení

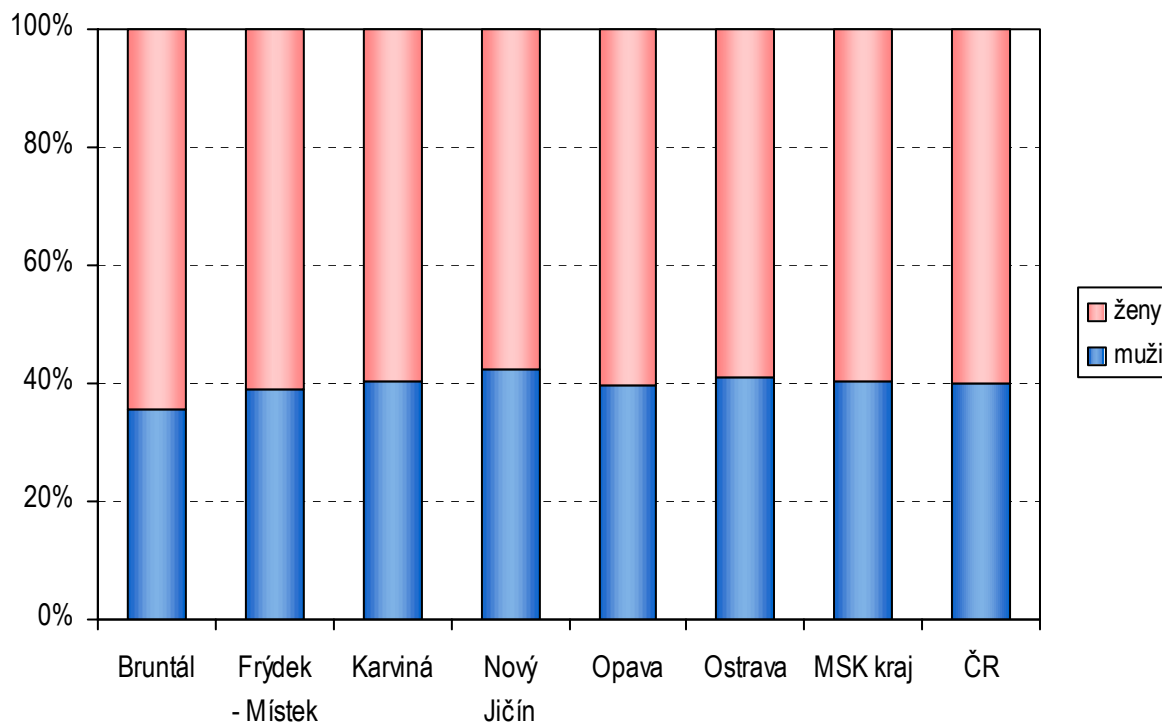

Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření) dle území

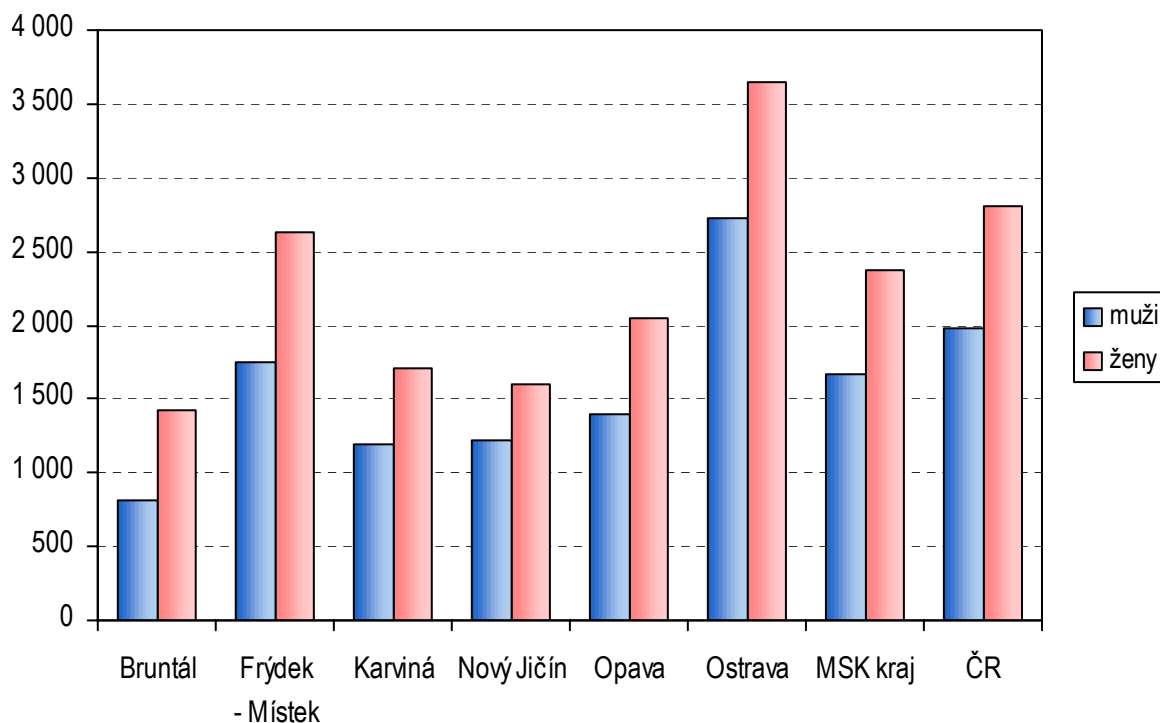
Území, okres	Počet ošetření - vyšetření						
	celkem			v tom			
	absolutně	na 1 lékaře ¹⁾ a den	na 10 000 obyvatel	muži		ženy	
				absolutně	na 10 000 mužů	absolutně	na 10 000 žen
	Všechna ošetření - vyšetření						
Bruntál	11 682	15,45	1 120,33	4 174	812,84	7 508	1 418,69
Frydek - Místek	49 768	22,62	2 196,57	19 416	1 750,80	30 352	2 623,95
Karviná	40 358	17,79	1 458,15	16 270	1 195,01	24 088	1 712,90
Nový Jičín	22 471	16,51	1 409,57	9 507	1 216,97	12 964	1 594,65
Opava	31 234	17,33	1 729,23	12 354	1 401,41	18 880	2 041,74
Ostrava	100 339	18,02	3 199,91	41 173	2 721,50	59 166	3 645,92
Moravskoslezský kraj	255 852	18,34	2 028,59	102 894	1 670,47	152 958	2 370,45
ČR	2 450 106	14,77	2 401,68	980 244	1 973,04	1 469 862	2 808,58
	První ošetření						
Bruntál	1 268	1,68	121,60	477	92,89	791	149,47
Frydek - Místek	7 803	3,55	344,40	3 192	287,83	4 611	398,62
Karviná	6 506	2,87	235,06	2 880	211,53	3 626	257,85
Nový Jičín	3 686	2,71	231,22	1 613	206,48	2 073	254,99
Opava	6 786	3,77	375,70	3 086	350,07	3 700	400,13
Ostrava	18 905	3,40	602,90	8 232	544,13	10 673	657,69
Moravskoslezský kraj	44 954	3,22	356,43	19 480	316,25	25 474	394,78
ČR	419 175	2,53	410,89	171 410	345,02	247 765	473,42

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

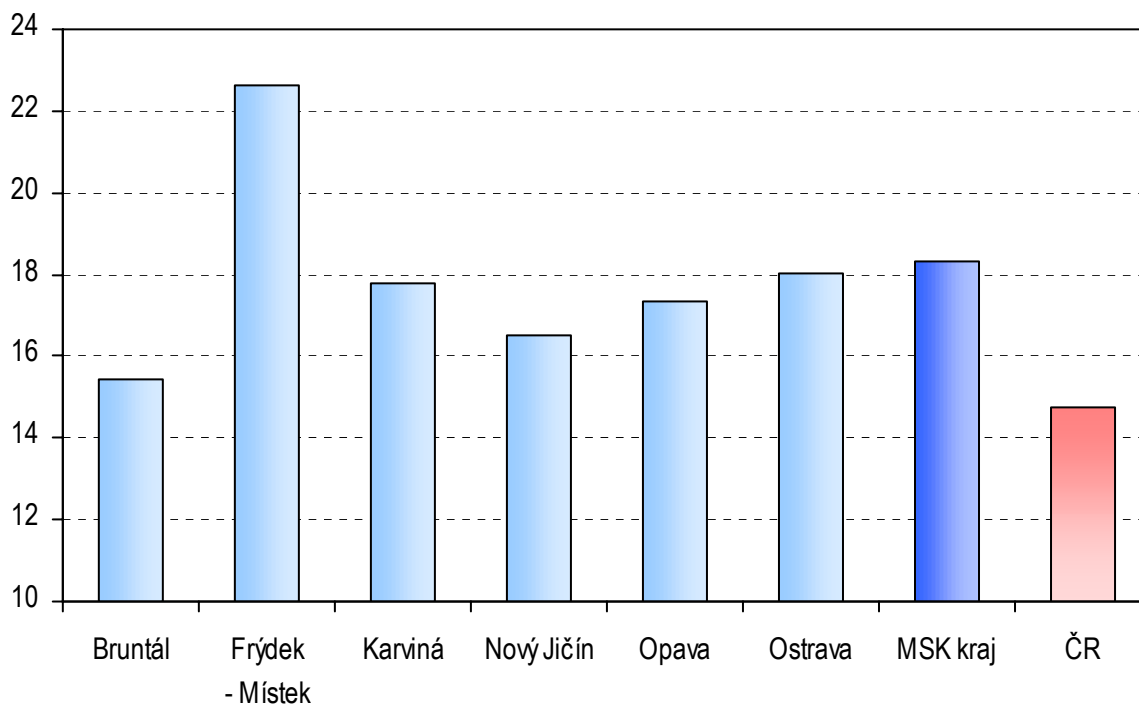
Struktura ošetření - vyšetření dle pohlaví

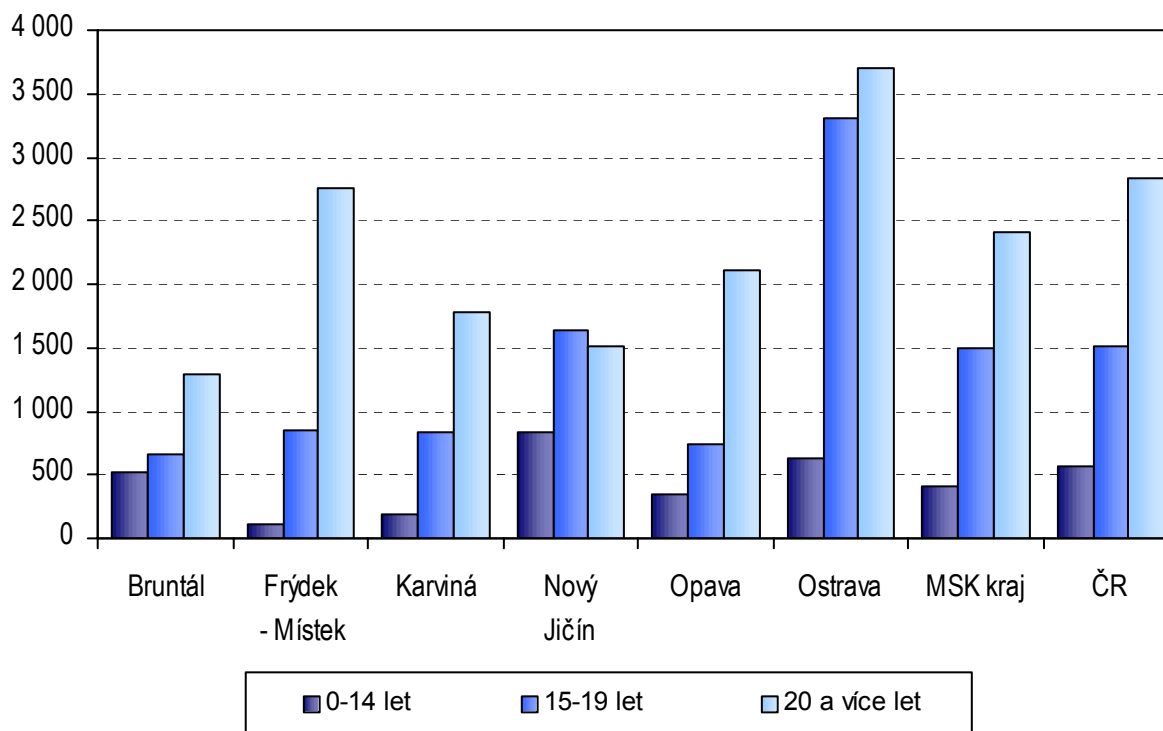
Počet ošetření - vyšetření na 10 000 obyvatel dle pohlaví

Počet ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den

Počet ošetření-vyšetření na 10 000 obyvatel dle věku

**Činnost ambulantních služeb (počty ošetření - vyšetření)
dle věku a území**

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření ve věkové skupině						% ošetř. - vyšetř. ochranné léčby ze všech ošetř. - vyšetř.
	0-14 let		15-19 let		20 a více let		
	absolutně	na 10 000 děti	absolutně	na 10 000 dorostu	absolutně	na 10 000 dospělých	
	Všechna ošetření - vyšetření						
Bruntál	928	523,44	487	658,55	10 267	1 297,17	0,13
Frýdek - Místek	380	103,23	1 321	851,54	48 067	2 758,56	0,85
Karviná	838	189,81	1 649	840,00	37 871	1 778,01	0,56
Nový Jičín	2 235	830,08	1 837	1 636,38	18 399	1 517,24	1,54
Opava	1 002	347,57	943	742,34	29 289	2 105,73	0,39
Ostrava	3 045	626,45	6 797	3 310,76	90 497	3 702,35	1,28
Moravskoslezský kraj	8 428	415,07	13 034	1 498,20	234 390	2 413,45	0,94
ČR	90 192	574,01	100 123	1 507,39	2 259 791	2 836,73	0,95
	První ošetření						
Bruntál	182	102,66	123	166,33	963	121,67	0,24
Frýdek - Místek	127	34,50	198	127,63	7 478	429,16	0,53
Karviná	276	62,52	462	235,34	5 768	270,80	0,57
Nový Jičín	407	151,16	302	269,02	2 977	245,49	0,95
Opava	344	119,32	309	243,25	6 133	440,93	0,31
Ostrava	1 062	218,49	1 292	629,32	16 551	677,12	1,07
Moravskoslezský kraj	2 398	118,10	2 686	308,74	39 870	410,53	0,75
ČR	23 742	151,10	24 033	361,83	371 400	466,22	0,76

Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizofrenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	1 923	1 142	1 151	1 006	3 503	359
Samostatná ordinace lékaře specialisty	4 817	2 849	2 892	4 302	10 947	1 476
Ostatní ambulantní zařízení	247	447	339	351	993	327
Moravskoslezský kraj	6 987	4 438	4 382	5 659	15 443	2 162

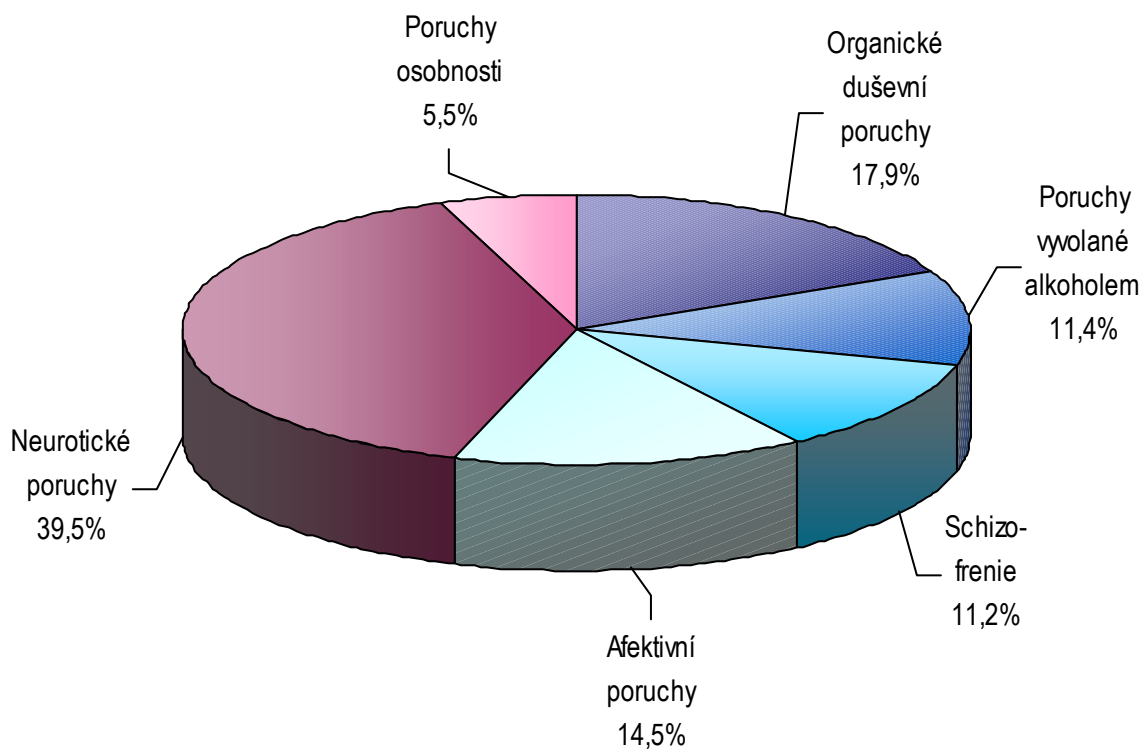
¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

Vybraná onemocnění u léčených pacientů dle území

Území, okres	Počet prvních ošetření pro vybraná onemocnění ¹⁾					
	organické duševní poruchy	poruchy vyvolané alkoholem	schizofrenie	afektivní poruchy	neurotické poruchy	poruchy osobnosti
	absolutně					
Bruntál	85	67	98	181	556	125
Frydek - Místek	1 314	669	1 009	1 566	2 383	211
Karviná	1 323	471	581	695	2 344	310
Nový Jičín	404	313	425	632	1 270	122
Opava	1 070	247	593	722	2 753	182
Ostrava	2 791	2 671	1 676	1 863	6 137	1 212
Moravskoslezský kraj	6 987	4 438	4 382	5 659	15 443	2 162
ČR	45 083	23 518	37 987	79 215	158 167	24 618
	na 10 000 obyvatel					
Bruntál	8,15	6,43	9,40	17,36	53,32	11,99
Frydek - Místek	58,00	29,53	44,53	69,12	105,18	9,31
Karviná	47,80	17,02	20,99	25,11	84,69	11,20
Nový Jičín	25,34	19,63	26,66	39,64	79,67	7,65
Opava	59,24	13,67	32,83	39,97	152,42	10,08
Ostrava	89,01	85,18	53,45	59,41	195,72	38,65
Moravskoslezský kraj	55,40	35,19	34,74	44,87	122,44	17,14
ČR	44,19	23,05	37,24	77,65	155,04	24,13

¹⁾ Počet zjištěných diagnóz, ne pacientů

Struktura prvních ošetření pro vybraná onemocnění

Pacienti ambulantních pracovišť AT dle užívané psychoaktivní látky

Území, okres	Pacienti "živé kartotéky" podle užívané psychoaktivní látky					
	alkohol			drogy		
	celkem	z toho závislí v %	na 10 000 obyvatel	celkem	z toho závislí v %	na 10 000 obyvatel
Bruntál	70	94,29	6,71	8	100,00	0,77
Frydek - Místek	645	76,90	28,47	26	73,08	1,15
Karviná	1 166	76,33	42,13	114	71,05	4,12
Nový Jičín	323	75,54	20,26	55	80,00	3,45
Opava	270	75,93	14,95	201	73,13	11,13
Ostrava	1 797	85,09	57,31	1 818	89,99	57,98
Moravskoslezský kraj	4 271	80,31	33,86	2 222	87,08	17,62
ČR	25 017	77,50	24,52	17 864	69,96	17,51

Využívání lůžkového fondu psychiatrických oddělení nemocnic a psychiatrických léčeben (PL) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		PL	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	4	33	2	31
Počet zaměstnanců ¹⁾				
lékaři	9,80	146,15	55,15	432,54
střední zdravotničtí pracovníci celkem	27,75	541,19	308,41	2 780,16
střední zdravotničtí pracovníci u lůžka	24,75	497,11	290,91	2 632,33
nižší a pomocní zdravotničtí pracovníci u lůžka	10,56	128,06	142,00	1 113,01
Průměrný počet lůžek	88,00	1 523,94	1 015,00	9 647,96
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	73,1	1 195,0	908,2	8 616,6
na 1 lékaře	7,5	8,2	16,5	19,9
na 1 SZP u lůžka	3,0	2,4	3,1	3,3
Počet lékařů na 100 lůžek	11,14	9,63	5,43	4,48
Počet SZP na 100 lůžek	31,53	35,68	30,39	28,79
Počet hospitalizovaných	1 846	19 721	6 330	43 106
Nemocniční letalita	0,5	2,7	40,4	41,9
Využití lůžek ve dnech	303,3	286,2	326,6	326,0
Průměrná ošetrovací doba	14,5	22,1	52,4	73,0
Prostoj lůžek ²⁾	1,7	4,7	6,2	7,8

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s psychiatrickým oddělením v kraji:

Nemocnice Třinec

Nemocnice s poliklinikou Havířov

Městská nemocnice Ostrava

Fakultní nemocnice s poliklinikou Ostrava

Seznam psychiatrických léčeben v kraji:

Psychiatrická léčebna Opava